

'In drie kwartier een beeld van wereldstad Berlijn'

Museumdirecteur Spies presenteert plannen voor Berlijn-expositie

[Achtergrond](#) - 19 juli 2016 - Auteur: Marja Verburg

In vijf maanden heeft de Nederlander Paul Spies een concept gemaakt voor een Berlijn-expositie in het nieuwe stadsslot en een visie voor de toekomst van de vijf Berlijnse stadsmusea. Nu ligt de bal bij de Berlijnse politiek, zei de museumdirecteur maandag bij de presentatie van zijn plannen.

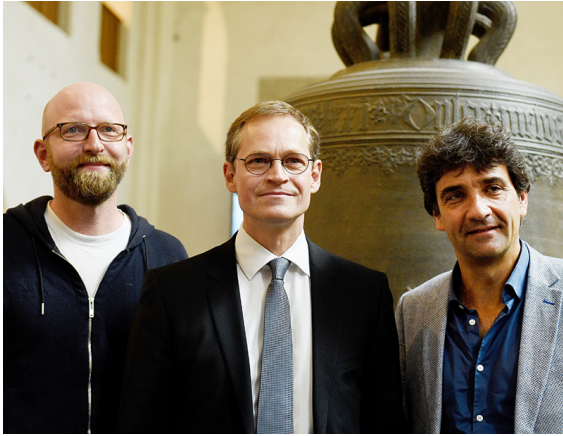
Spies was tot begin dit jaar directeur van het Amsterdam Museum. Zijn plan voor de Berlijn-expositie doet denken aan de expositie Amsterdam DNA, een presentatie die toeristen in een uur tijd een beeld van de geschiedenis van Amsterdam moet geven aan de hand van begrippen als ondernemerschap en creativiteit.

Paul Spies geeft maandag in het Märkische Museum in Berlijn twee presentaties: eerst vertelt hij over de Berlijn-expositie met als werktitel 'Berlin und die Welt'. Die moet vanaf 2019 te zien zijn in het nieuwe Stadtschloss Humboldt Forum aan Unter den Linden. Daarna gaat het over zijn plannen voor de stadsmusea - waarvan het Märkische Museum het belangrijkste is. Spies heeft duidelijke ideeën over wat er mee moet gebeuren, maar het is onduidelijk of daar budget voor is.

Berlin und die Welt

De Berlijn-expositie in het Humboldt Forum moet bezoekers in drie kwartier een beeld van de wereldstad Berlijn geven. Daarvoor is een gigantisch oppervlak van 4000 vierkante meter beschikbaar. Berlijn is een voorbeeld van hoe metropolen functioneren, zegt Spies, "met complexe dynamische vervlechtingen".

Uitgangspunt voor de expositie vormen actuele ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de vluchtelingen crisis.

Er is geen chronologische volgorde, in de verschillende ruimtes gaat het om negen ‘aspecten’ -zoals Spies ze noemt - als revolutie, grenzen, oorlog, vrije ruimtes, migratie en mode. Bezoekers kunnen ook hun eigen verhalen over de stad delen. “We willen samen niet zozeer een museum maken, als wel een forum”, zei Spies maandagochtend op de Berlijnse radio. Dat benadrukt hij ook tijdens de perspresentatie: bij de uitgang gaat de tentoonstelling door, mensen gaan Berlijn in of houden zich thuis verder met de stad bezig via de Humboldt Community op internet en social media.

De expositie moet ook een brug slaan naar de andere tentoonstellingen in het stadsslot. Daarover is nog niet veel bekend, die plannen worden in november gepresenteerd door Neil MacGregor, de Britse kunsthistoricus die tot december 2015 directeur van het British Museum was. Hij moet het enorme Humboldt Forum als geheel vorm geven. De bedoeling is dat de bezoeker in navolging van ontdekkingsreiziger Alexander von Humboldt zelf op wereldreis gaat. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de niet-Europese collecties waarover Berlijn beschikt.

Märkisches Museum

Spies’ tweede presentatie, over de Berlijnse stadsmusea, leidt tot meer vragen uit de zaal dan het eerste deel. Hij wil de vijf musea een duidelijk eigen profiel geven, legt hij uit. Nu vallen ze nog onder de gezamenlijke noemer Stadtmuseum Berlin, maar dat is wat Spies betreft voortaan alleen nog een bestuurlijke naam. Hij wil de inrichting van de verschillende musea veranderen en de gebouwen waar nodig renoveren. “Het Ephraim-Palais heeft bijvoorbeeld geen airco. Dat weet de politiek nog niet, maar daar moet ook geld voor komen.” Ook de namen van de musea zelf zijn voor Spies niet heilig.

Nemen het Märkische Museum en de Berlijn-expositie in het Humboldtforum eigenlijk niet elkaars bezoekers weg? is een van de vragen waar enkele journalisten na de persconferentie over discussiëren. Maar volgens Krijn Thijs, medewerker van het Duitsland Instituut Amsterdam en als historicus en Berlijnkenner betrokken bij Spies’ projecten, kunnen beide musea goed naast elkaar bestaan. “Het Märkische Museum vertelt de lokale geschiedenis van Berlijn, voor een grotendeels Berlijns publiek. Het is traditioneler, met meer objecten en meer diepgang. In het Humboldt Forum gaat het om de wereldgeschiedenis van Berlijn, het is moderner en vluchtiger, meer ook voor toeristen en met veel interactie.”

Aan het eind van zijn presentatie zegt Spies dat hij ook de collecties van de Berlijn-musea wil digitaliseren. Dat is een enorme klus, geeft hij toe, want alleen al het Märkische Museum heeft 4,5 miljoen objecten. “Maar we weten nu helemaal niet wat Berlijn bezit.”

‘Waar moet dat allemaal van betaald worden?’ klinkt het uit de zaal. “Ik heb nu eerst mijn visie gepresenteerd”, antwoordt Spies. Nu volgt de discussie met de politiek, “en dan zullen we zien of Paul Spies voor niets uit Holland is gehaald, of dat ze er wat mee gaan doen”, zegt hij lachend.

Hoe het verder gaat, is niet te voorspellen, zegt cultuurhistoricus en kunstjournalist Nikolaus Bernau na de perspresentatie. “Ik houd me hier al 25 jaar mee bezig. Berlijnse politici zijn als het om de stadsmusea gaat, compleet oncalculeerbaar.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/17372/in-drie-kwartier-een-beeld-van-wereldstad-berlijn>